

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А І Н И

08 лютого 2022 року

Справа №200/17714/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі: головуючого судді Черникової А.О., розглянувши за правилами спрощеного позовного провадження (у письмовому провадженні) адміністративну справу за позовною заявою Державної служби геології та надр України (юридична адреса: 03057, м. Київ, вул. Антона Цедіка, буд. 16, код ЄДРПОУ 37536031) до Товариства з обмеженою відповідальністю “Антрацит-Енерго” (юридична адреса: 86108, Донецька обл., м. Макіївка, вул. Лихачова, буд. 60, код ЄДРПОУ 34591084) про анулювання спеціальних дозволів на користування надрами, -

В С Т А Н О В И В:

08 грудня 2021 року Державна служба геології та надр України (далі – позивач) звернулось до Донецького окружного адміністративного суду із позовною заявою до Товариства з обмеженою відповідальністю “Антрацит-Енерго” (далі – відповідач), в якій просить припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 5222 від 17.11.2010 р., яке видано Товариству з обмеженою відповідальністю “Антрацит-Енерго”.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що відповідачем в порушення вимог пункту 6 Особливих умов спеціального дозволу на користування надрами, пункту 10.2 Угоди № 5222 від 17.11.2010 р. про умови користування надрами, та статті 24 Кодексу України про надра, не подано щорічного звіту відповідної форми статистичної звітності, як підтвердження експлуатації корисних копалин за 2014 рік. У зв'язку з чим наявні підстави для анулювання дозволу у судовому порядку (а. с. 1-5).

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 13 грудня 2021 року позовна заява прийнята до розгляду в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні) (а. с. 33).

Скановану копію ухвали від 13 грудня 2021 року було розміщено на сайті Донецького окружного адміністративного суду, для відома відповідача (а. с. 37).

З урахуванням наведеного, суд дійшов висновку про належне повідомлення відповідача, у відповідності до норм чинного процесуального законодавства.

Відзив з боку відповідача до суду не надходив.

Суд, відповідно до частини 6 статті 162 Кодексу адміністративного судочинства України (далі КАС України), у разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин, суд вирішує справу за наявними матеріалами.

За приписами частини 5 статті 262 КАС України, суд розглядає справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення (виклику) сторін за наявними у справі матеріалами, за відсутності клопотання будь-якої зі сторін про інше. За клопотанням однієї із сторін або з власної ініціативи суду розгляд справи проводиться в судовому засіданні з

повідомленням (викликом) сторін.

Враховуючи відсутність клопотань сторін щодо розгляду справи у судовому засіданні, справа розглядається за правилами спрощеного позовного провадження без проведення судового засідання та повідомлення сторін.

Розглянувши наявні заяви по суті справи, всебічно і повно з'ясувавши фактичні обставини, на яких ґрунтується вимоги, дослідивши докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність певних обставин справи, суд встановив наступне.

Позивач: Державна служба геології та надр України (далі - Держгеонадра) є центральним органом виконавчої влади, який наділений функціями для забезпечення реалізації державної політики у сфері надрокористування та діє відповідно до Положення про Державну службу геології та надр України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1174 (далі – Положення №1174), Постанова КМУ від 30.11.2011 р. № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» (далі - Порядок № 615).

Відповідач: Товариство з обмеженою відповідальністю «Антрацит_Енерго», зареєстровано за юридичною адресою: 86108, Донецька область, м. Макіївка, вул. Лихачова, буд. 60, код ЄДРПОУ 34591084.

17 листопада 2010 року Державною службою геології та надр України видано Товариству з обмеженою відповідальністю «Антрацит-Енерго» спеціальний дозвіл на користування надрами №5222 на видобування кам'яного вугілля-антрациту, об'єкт надрокористування: шахтоділянка Харцизька-Південна №7 у межах Харцизько-Іловайській площі, строком на 18 років (а. с. 7).

Спеціальним дозволом на користування надрами встановлено обов'язок надання Товариством з обмеженою відповідальністю «Антрацит-Енерго» щорічної звітності перед Державним науково-виробничим підприємством «Державний інформаційний геологічний фонд України» про стан запасів корисних копалин за формою 5-гр.

Невід'ємною частиною спеціального дозволу є Угода № 5222 про умови користування надрами від 17.11.2010 р., яка укладена між позивачем та відповідачем відповідно до пункту 10.2, якої надрокористувач зобов'язаний в установленому порядку подавати до ДНВП «Геоінформ України» щорічні звіти відповідно до форми державної статистичної звітності форми 5-гр. (а. с. 8-15).

07 квітня 2015 року Державне науково-виробниче підприємство «Державний інформаційний геологічний фонд України» (ДНВП «Геоінформ України») листом № 02/302-0972 надав інформацію Департаменту державного геологічного контролю стосовно суб'єктів господарювання, власників спеціальних дозволів на користування надрами, які за 2014 рік не надали статистичну звітність за формою 5-гр. Згідно переліку ТОВ «Антрацит-Енерго» не подало щорічну звітність за формою 5-гр. (а. с. 17-18).

Наказом Державної служби геології та надр України від 19 травня 2015 року № 122 зупинено дію спеціального дозволу ТОВ «Антрацит-Енерго» та відповідачу встановлено 30 календарних днів на встановлених усунення порушень (а. с. 19).

Наказом Державної служби геології та надр України від 18 червня 2021 року № 468 зупинено дію спеціального дозволу ТОВ «Антрацит-Енерго» (а. с. 23).

На офіційному веб-порталі Державної служби геології та надр України розміщено вказаний наказ позивача та зазначено про необхідність надати інформацію на виконання цього наказу (а. с. 24).

На офіційному веб-порталі Державної служби геології та надр України розміщено пропозицію надрокористувачам у 15-денний строк надати до Служби власну пропозицію (згоду/незгоду) на припинення права користування надрами, згідно зі спеціальними дозволами, визначених у переліку, до якого віднесено ТОВ «Антрацит-Енерго» (а. с. 26-27).

Не отримавши від відповідача згоду на припинення права користування надрами, позивач звернувся до Донецького окружного адміністративного суду із даним позовом.

Вирішуючи даний спір, суд виходить з наступного.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Регулювання гірничих відносин з метою забезпечення раціонального, комплексного використання надр для задоволення потреб у мінеральній сировині та інших потреб суспільного виробництва, охорони надр, гарантування при користуванні надрами безпеки людей, майна та навколишнього природного середовища, а також охорона прав і законних інтересів підприємств, установ, організацій та громадян належить до завдань Кодексу України про надра 27 липня 1994 року № 132/94-ВР.

Відповідно до ст. 13 Кодексу України про надра, користувачами надр можуть бути підприємства, установи, організації, громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи.

Статтею 15 Кодексу України про надра встановлено, що надра надаються у постійне або тимчасове користування. Постійним визнається користування надрами без заздалегідь встановленого строку. Тимчасове користування надрами може бути короткостроковим (до 5 років) і довгостроковим (до 50 років). У разі необхідності строки тимчасового користування надрами може бути продовжено.

Надра надаються у користування підприємствам, установам, організаціям і громадянам лише за наявності у них спеціального дозволу на користування ділянкою надр. Право на користування надрами засвідчується актом про надання гірничого відводу (частина перша статті 19 Кодексу України про надра).

Зі змісту частини другої статті 24 Кодексу України про надра вбачається, що користувачі надр зобов'язані: 1) використовувати надра відповідно до цілей, для яких їх було надано; 2) забезпечувати повноту геологічного вивчення, раціональне, комплексне використання та охорону надр; 3) забезпечувати безпеку людей, майна та навколишнього природного середовища; 4) приводити земельні ділянки, порушені при користуванні надрами, в стан, придатний для подальшого їх використання у суспільному виробництві; 4-1) надавати та оприлюднювати інформацію про загальнодержавні та місцеві податки і збори, інші платежі, а також про виробничу (господарську) діяльність, необхідну для забезпечення прозорості у видобувних галузях, відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України; 5) виконувати інші вимоги щодо користування надрами, встановлені законодавством України та угодою про розподіл продукції.

Статтею 60 Кодексу України Про надра встановлено, що державний контроль і нагляд за веденням робіт по геологічному вивченню надр, їх використанню та охороною спрямовані на забезпечення додержання всіма державними органами, підприємствами, установами, організаціями та громадянами встановленого порядку користування надрами, виконання інших обов'язків щодо охорони надр, встановлених законодавством України.

Згідно з положеннями частини першої статті 61 Кодексу України про надра державний контроль за геологічним вивченням надр (державний геологічний контроль) та раціональним і ефективним використанням надр України здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Державна служба геології та надр України є центральним органом виконавчої влади, який наділений функціями для забезпечення реалізації державної політики у сфері надрокористування та діє відповідно до Положення про Державну службу геології та надр України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року за № 1174 (далі – Положення № 1174).

Пунктом 4 зазначеного Положення визначено, що Державна служба геології та надр України відповідно до покладених на неї завдань, зокрема: видає в установленому порядку спеціальні дозволи на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами); зупиняє та анулює в установленому порядку дію спеціальних

дозволів на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами), поновлює їх дію у разі зупинення.

Згідно з ч. 2 ст. 26 Кодексу України про надра, право користування надрами припиняється органом, який надав надра у користування, а у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 цієї статті, у разі незгоди користувачів, - у судовому порядку.

Отже, орган, який надав надра у користування, повноважний припинити право користування надрами у випадку, передбаченому п. 5 ч. 1 ст. 26 Кодексу України про надра, лише за наявності згоди на це користувача надрами.

З огляду на те, що відповідач не надав згоду на припинення права користування надрами, наявні підстави для припинення цього права в судовому порядку.

Згідно пп. 1 п. 22 Постанови Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 615 «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» (далі Порядок № 615) дія дозволу може бути зупинена органом з питань надання дозволу безпосередньо або за поданням центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері здійснення державного гірничого нагляду, епідеміологічного нагляду (спостереження), державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, органів місцевого самоврядування, органів ДФС у разі порушення надрокористувачем умов користування надрами, передбачених дозволом або угодою про умови користування ділянкою надр.

Відповідно до п. 23 Порядку № 615 право користування надрами припиняється з підстав та у порядку, передбаченому Кодексом України про надра та Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Про надання, продовження строку дії, зупинення, поновлення, переоформлення, видачу дубліката, анулювання дозволу та внесення змін до нього Держгеонадра видає наказ, а Рада міністрів Автономної Республіки Крим - розпорядження (п. 25 Порядку № 615).

Пунктом 10 Порядку № 615, невід'ємною частиною дозволу є угода про умови користування ділянкою, що укладається між органом з питань надання дозволу і надрокористувачем і містить програму робіт, яка оформляється як додаток, та особливі умови надрокористування, що передбачають: вимоги до ефективності робіт; сучасні технології видобування та переробки корисних копалин; порядок видобування корисних копалин, зокрема з метою запобігання негативним екологічним наслідкам і забезпечення безпеки забудованих територій; види, обсяги і строки виконання робіт на ділянці надр; підстави для припинення діяльності, пов'язаної з використанням ділянки надр.

Дозвіл з угодою про умови користування надрами та додатками до неї підлягає опублікуванню на офіційному веб-сайті органу з питань надання дозволу не пізніше ніж протягом п'яти робочих днів після їх підписання.

Примірні угоди про умови користування надрами затверджуються органом з питань надання дозволу та підлягають публікації на його офіційному веб-сайті.

Судом встановлено, що ТОВ «Антрацит-Енерго» не виконало перед Держгеонадрами України обов'язку звітувати за 2014 рік про стан запасів корисних копалин за формою 5-гр, про необхідність подання яких зазначено в Угоді про умови користування надрами з метою видобування корисних копалин від 17.11.2010 р. № 5222, яка укладена між Державною службою геології та надр України та ТОВ «Антрацит-Енерго», що є невід'ємною частиною спеціального дозволу.

У зв'язку із невиконанням умов угоди про користування надрами позивачем прийнято наказ від 18.06.2021 р. № 468, яким зупинено дію спеціальних дозволів на користування надрами згідно з переліком до цього наказу, до якого, зокрема, включено ТОВ «Антрацит-Енерго», ділянка шахти Харцизька-Південна №7 в межах Харцизько-Іловайській площі, у зв'язку з порушенням пункту 3 статті 53 Кодексу України про надра (а. с. 23).

Згідно з положеннями частини сьомої статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06 вересня 2005 року № 2806-IV (далі – Закон № 2806-IV) дозвільний орган, що видав документ дозвільного характеру, може звернутися до

адміністративного суду з позовом про застосування заходу реагування у виді анулювання документа дозвільного характеру за наявності хоча б однієї з таких підстав: 1) встановлення факту надання в заяві про видачу документа дозвільного характеру та документах, що додаються до неї, недостовірної інформації; 2) здійснення суб'єктом господарювання певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, на які отримано документ дозвільного характеру, з порушенням вимог законодавства, щодо яких дозвільний орган видавав припис про їх усунення із наданням достатнього часу для їх усунення.

Крім того, відповідно до підпункту 1.8 Порядку обліку робіт і досліджень, пов'язаних із геологічним вивченням надр, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 14.06.2013 р. №262, інформаційно-технічне забезпечення, інформаційно-аналітичне супроводження робіт з обліку результатів завершених робіт і досліджень, пов'язаних із геологічним вивченням надр та веденням електронної бази, здійснюється ДНВП «Геоінформ України». Тобто, ДНВП «Геоінформ України» є державним підприємством, відповідальним за збір та облік статистичної інформації у сфері спеціального користування надрами, який володіє інформацією щодо подання надрокористувачами відповідних звітів.

Системний аналіз наведених правових норм дає підстави дійти до висновку про те, що анулювання раніше зупиненого спеціального дозволу можливе, зокрема, у разі, якщо надрокористувачем не усунуті порушення, які стали підставою для зупинення дії дозволу.

Відтак, зважаючи на характер порушення, вчиненого надрокористувачем, яке полягає у недотриманні спеціальних умов дозволу, зокрема, неподання статистичної звітності, інформація надана ДНВП «Геоінформ України», щодо неподання відповідачем статистичної звітності є достатнім доказом факту вчинення відповідного порушення ТОВ «Антрацит-Енерго», а тому проведення перевірки у даному випадку не вимагається.

Висновки щодо застосування норм права у подібних правовідносинах вже висловлював Верховний Суд у постановках від 03.05.2018 р. у справі №812/1074/17 та від 18.10.2018 р. у справі №812/1735/17.

Крім того, Верховним Судом у постановках від 03.05.2018 р. у справі №812/1074/17, від 18.10.2018р. у справі №812/1735/17, від 22.01.2019 р. у справі №810/3865/17, від 12.08.2020 р. у справі № 813/2441/16 вже висловлювалась правова позиція з приводу застосування положень частини першої статті 26 Кодексу України про надра, яка полягає в тому, що суд може припинити право користування надрами лише у разі незгоди користувачів в указаних вище випадках.

Таким чином, судовий порядок вирішення питання припинення права користування надрами передбачений у разі незгоди користувача з анулюванням спеціального дозволу на користування надрами, тобто у разі наявності спору з цього приводу.

З огляду на те, що відповідач не надав згоду на припинення права користування надрами, наявні підстави для припинення цього права в судовому порядку.

За таких обставин, приймаючи до уваги те, що позивачем надані належні докази порушення відповідачем норм чинного законодавства в сфері надрокористування та оскільки відповідачем не виконуються умови спеціального дозволу, що є порушенням вимог, передбачених чинним законодавством та спеціальним дозволом, вжиті позивачем заходи щодо усунення порушень норм чинного законодавства до такого усунення не привели, суд вважає позовні вимоги такими, що підлягають задоволенню в повному обсязі.

Відповідно до пункту 2 статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України (далі КАС України) у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням

принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Частиною 1 статті 72 КАС України визначено, що, доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

З урахуванням встановлених судом обставин та правового регулювання спірних правовідносин, суд дійшов висновку, що оскільки відповідачем не надавалась звітність, передбачена Угодою, що є порушенням вимог передбачених чинним законодавством та спеціальним дозволом, вжиті позивачем заходи щодо усунення порушень норм чинного законодавства до такого усунення не привели, суд вважає позовні вимоги такими, що підлягають задоволенню в повному обсязі.

Вирішуючи питання про розподіл судових витрат, суд виходить з такого.

Відповідно до частини другої статті 139 КАС України при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

Оскільки позивач у вказаній справі є суб'єктом владних повноважень, отже відсутні правові підстави для стягнення з відповідача судового збору на користь позивача.

Керуючись статтями 2, 3, 5-9, 12, 15, 18, 19, 22, 25, 32, 72, 76, 77, 79, 94, 126, 139, 162, 241-243, 245, 246, 257, 258, 262, 295, 297 Кодексу адміністративного судочинства України, суд, -

В И Р І Ш И В:

Адміністративний позов Державної служби геології на надр України (юридична адреса: 03057, м. Київ, вул. Антона Цедіка, буд. 16, код ЄДРПОУ 37536031) до Товариства з обмеженою відповідальністю "Антрацит-Енерго" (юридична адреса: 86108, Донецька обл., м. Макіївка, вул. Лихачова, буд. 60, код ЄДРПОУ 34591084) про анулювання спеціальних дозволів на користування надрами, - задовольнити.

Припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 5222 від 17 листопада 2010 року, яке видано Товариству з обмеженою відповідальністю «Антрацит-Енерго» (місцезнаходження юридичної особи: 86108, Донецька обл., м. Макіївка, вул. Лихачова, буд. 60, код ЄДРПОУ 34591084).

Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку шляхом подання апеляційної скарги до Першого апеляційного адміністративного суду протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

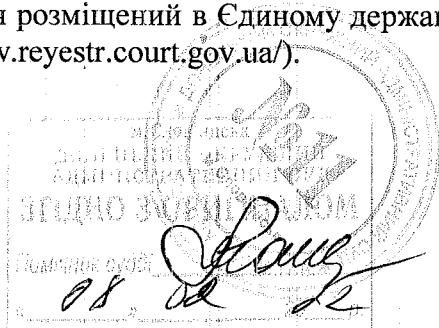
Рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закритті апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Повний текст рішення складений та підписаний 08 лютого 2022 року.

Текст рішення розміщений в Єдиному державному реєстрі судових рішень (веб-адреса сторінки: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>).

Суддя

А.О.Черникова

Прошито, пронумеровано та
скріплено печаткою
на 3 арк.
Секретар с/з: